

camlica < kitap

www.camlicakitap.com

SEÇKİN OKUR SEÇEREK OKUR

Her yaşta ve her seviyeden okuyucu için özenle hazırlanmış eserler,
Çamlica Kitap mağazalarında sizi bekliyor.

Şube
adreslerini
görmek için
QR kodu
okutun.

Sözün Özü'yle Anlamın Derinliğini Keşfedin!

Kültür hayatımıza değer katan bu mısralar, asırlar ve nesiller gelip geçse de gök kubbede asılı kandil misali ışık saçmaya devam ediyor...

YEDİKITA
kitaplığı

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
NİSAN 2024 - SAYI 188

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları DR. SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAIL GÜR - MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM
Hukuk Müşaviri Av. ALİ ÇAVUŞOĞLU

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

AVRUPA (ALMANYA)

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
www.camlicakitap.de / abone@camlicakitap.de

AVRUPA (HOLLANDA)

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland / info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan reklamların her türlü mesuliyeti, sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

 / yedikitadergisi

Yeni bir okuma deneyimi için
dijital sayılarımız
Çamlıca Kitap uygulamasında

Yedikitadan...

demoğlu, babası Hazret-i Âdem'den beri kendisiyle, hayatla yahut düşmanıyla mücadele hâlinde. Nitekim Habil ve Kabil'in kıssası, üçünü de içine alıyor. Kabil'in Habil'i öldürmesinde; Allah'ın emrine itaatsizlik, haksızlık, haset, kin, dünya nimetlerine zafiyet, fesat, tamahkarlık, cimrilik vb. kötü sıfatların hepsi var neredeyse.

İnsanlık tarihinin savaşlarla yoğrulup şekillendiği bir gerçek. Hâliyle bin yıllar içerisinde, ne kadar uyulup ne kadar uyulmadığı bahs-i âhar olsa da harplerin de kendine göre bir usulü, üslubu, kaidesi olmuş elbet. Bu ahvali, İslâm'dan önce ve İslâm'dan sonra diye ikiye ayırılım isterseniz.

İslâmiyet'in zuhurundan sonra Medine-i Münevvere merkezli İslâm devleti, tarih sahnesine çıkmıştı. İlahî emri insanlara tebliğ eden Sevgili Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem ve ashabı, bu uğurda nice sıkıntılara maruz kaldılar. Her şeye rağmen, Müslümanlara hayat hakkı tanımak istemeyen müşriklere karşı kılıçla mücadele, ancak ilgili âyet-i kerîmelerin nazil olmasından sonradır.

Resûlullah aleyhissalatü vesselâm efendimiz, bundan böyle ashabının askerî tertibatını da üstlenerek onları onluk ve yüzlük gruplar hâlinde taksim etmiş, savaş teknikleri konusunda eğitmişti. O, meşru bir sebebe bağlı olmayan, keyfi hiçbir savaşa razı olmamıştı. Ordusunun başında bizzat bulunsun yahut bulunmasın, belirlediği temel kaidelere uyulmasını ister, bilhassa çocukların, kadınların ve yaşlıların öldürülmesine katiiyen müsaade etmezdi. Binaların

harap edilmemesi, ekili dikili alanlara zarar verilmemesi, ağaçların kesilmemesi de bu cümledendi.

Bu ayki kapak dosyamız, İslâm devletinin ilk sınırötesi harekâtı mesabesindeki Mûte Harbi'ne dair. Diğer taraftan, Romalılarla ilk karşılaşma olan bu seferi, öncesiyle ve sonrasıyla anlatmaya gayret ettik. Sebeplerini, sonuçlarını ve önemini dile getirdik. Aynı zamanda sizleri, bu harbin üç büyük kumandanının, üç büyük şehidinin huzurlarına da götürdük.

İstifadeler diler, Ramazan-ı Şerif Bayramı'nızı tebrik ederiz.

içinde

NİSAN 2024
sayı

1888

26-47

ROMALILARLA İLK MÜCADELE
MÛTE HARBİ

ARİF ZİYA ARDIÇ

SAVAŞIN KALBİNDE
SAHABENİN YOLUNDA

TUNAHAN KANICI

ekiler

6
AYIN GÜNÜ
MEHMED ŞEVKİ

8
YAZIHANE
MÜSLÜMAN BİR ÇİN
İMPARATORU MU?..

10
İFO
İNSANLIĞIN KADİM
YİYECEĞİ HURMA
VEYSEL SEKMEN

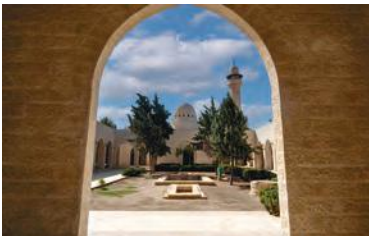
12
BÂB-I SERASKERÎ'DEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ'NE
YASİN ODABAŞI

18
1 NOLU ÜSKÜDAR-KISIKLI
TRAMVAYINDA
TUNAHAN KANICI

47
BERCESTE

48
ÂNIN HİKÂYESİ
BAYRAM NEŞESİ BİR BAŞKA!
TUNA SER

50
SEBÜKTEĞİN'DEN SULTAN
GAZNELİ MAHMUD'A BABA
NASİHATİ
DOÇ. DR. BAYRAM ARİF KÖSE

56
ARPACILAR CAMİİ
SALİH ÇAVDIR

60
TARİH AMBARI
MUSTAFA DEDELER

62
EN KALABALIK MÜSLÜMAN
ÜLKESİ ENDONEZYA
AHMET HİLMİ YAŞAR

68
HATTAT YESÂRİZÂDE
MUSTAFA İZZET'İN
İSTANBUL KİTABELERİ
KİTAPLAŞTIRILDI
RÖPORTAJ: OSMAN DOĞAN

76
TESTGÂH
TARİH YAZAN
SİVRİSİNEKLER
AHMET SARBAY

78
BULMACA
SELMAN ASLAN

ayın günü

ayın günü

26 Nisan

1986

• 1970

O dönem, Sovyetler Birliği'ne bağlı Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde, Çernobil Nükleer Santrali'nin inşasına başlandı. Santralde çalışan personeller ve aileleri için de üç kilometre mesafede Pripyat şehri kuruldu.

• 1977

Santralin ilk reaktörü devreye girdi. Bu, Ukrayna topraklarında inşa edilen ilk nükleer reaktördü.

• 1978-1983

İlk reaktörün tamamlanmasının ardından 1978'de 2., 1981'de 3. ve 1983'de 4. reaktör faaliyete başladı. Her biri 1000 megawatt (MW) elektrik enerjisi üretme kapasitesine sahip olan reaktörler, Ukrayna elektriğinin yaklaşık %10'unu karşılıyordu. Toplamda 12 reaktörle, dünyanın en büyük nükleer enerji santrali hâline getirilmesi planlanıyordu.

• 25 Nisan 1986

Çernobil'in 4. ünitesinin operatörleri, bir deney yapmak üzere hazırlık yapmışlardı. Deney, ana güç kaynağı kaybedildiğinde, türbinlerin ne kadar süreyle daha ana pompalara güç sağlayacağını belirlemek için yapıldı.

Çernobil Nükleer Felaketi Meydana Geldi 26 Nisan 1986

üzerineydi. Yeni voltaj düzenleyicisi test edilecekti. Reaktörün gücü düşürüldü ve test gereği acil durum soğutma sistemi kapatıldı.

• 26 Nisan 1986

Saat 01.23'te kumanda tablosunda acil durdurma sinyali yandı. Operatör, reaktörü durdurma düğmesine basmıştı ancak güç seviyesi saniyeler içinde normal değer 100 katına ulaştı. Durumun kontrolden çıkmasının ardından birkaç saniye arayla iki büyük patlama meydana geldi. Reaktörün çekirdeği erimiş ve atmosfere, Hiroşima'ya atılan atom bombasının 50 katına eşit miktarda radyasyon yayılmıştı. Radyoaktif parçacıklar başta Ukrayna, Rusya ve Belarus olmak üzere bütün Avrupa'ya yayılmıştı. Facianın etkilerini ortadan kaldırmak için yapılan çalışmalara 600 bin görevli katıldı. Bu kişilerin 70 bininden fazlası kalıcı olarak sakat kaldı. Çernobil nükleer faciasının yaklaşık 200 bin kişinin doğrudan ya da dolaylı olarak ölümüne sebep olduğu düşünülüyor. Ülkemizde de etkisi hissedilen patlama, bugün özellikle Karadeniz Bölgesi'nde görülen kanser vakalarının önemli sebeplerinden biri olarak görülüyor.

NİSAN'DA BAŞKA NE OLDU?

6 Nisan 1326: Bursa fethedildi.

6 Nisan 1994: Ruanda'da bir milyon insanın hayatını kaybettiği iç savaş başladı.

15 Nisan 1856: Islahat Fermanı ilân edildi.

28 Nisan 1915: Çanakkale Muharebelerinde Birinci Kirte Zaferi kazanıldı.

• Mûte Serriyyesi, sırasıyla şehit olacaklarını bilen üç yiğidin kumandasındaki İslâm ordularının ilk kez Arabistan sınırlarını aşıp büyük ve yabancı bir güç ile savaşmak üzere yola çıktıkları ilk sınır ötesi harekâtı.

• Resûl-i Ekrem'in 3 bin cengâveri, kendilerinden kat kat fazla düşman askerine karşı azim ve sebat numunesi olmuşlardı.

• Bu sefer; Müslümanların zayıf olmadıklarının, tehditlere boyun eğmeyeceklerinin, her hâlükârda İslâm'a hizmet edeceklerinin ve Resûl-i Ekrem'i asla yalnız bırakmayacaklarının cihana ilânıydı.

• Civardaki Yahudiler ve müşrikler başta olmak üzere kuzey bölgelerdeki Hıristiyan Araplar ve Rumlar, henüz filizlenmekte olan İslâmiyet'i ortadan kaldırmak gayesiyle hareket ediyorlardı. Mûte seferi ile Müslümanlar kolay lokma olmadıklarını Bizans'a gösterdiler. Nitekim son sözü Yermük'te söyleyeceklerdi.

• Müslümanlar, Rumların Sâsânîler karşısındaki başarılarını; Rumlar da Müslümanların müşrikler ve Yahudilere karşı zaferlerini biliyorlardı. Mûte'de karşı karşıya gelince iki taraf da bir nevi kuvvet denemesi gerçekleştirmişti.

• Mûte'de, bundan sonra sık sık karşı karşıya gelinecek bir güç olarak Rum ordusunun askerî yapısı, silahları, teçhizatı, savaş düzeni ve taktikleri yakından görülmüş oldu. Düşmanla mücadelede paha biçilmez bilgiler ve tecrübelerdi bunlar.

Mûte Seferi neden bu kadar önemli?

• Biladüşşam'daki yani Suriye, Filistin, Ürdün ve Lübnan taraflarındaki Hıristiyan Arap kabileleri, Müslümanların iman kuvvetini, cesaretlerini ve kahramanlıklarını, daha mühimi İslâmiyet'i ve mensuplarını yakından tanımış oldular.

• Savaş öncesinde, savaş esnasında ve sonrasında gözetilmesi gereken esasları yani bir yerde İslâm savaş hukukunu Resûl-i Ekrem Efendimiz tek tek Mûte ordusuna telkin etmişti ki asırlar boyu İ'la-yı Kelimetullah için mücadele eden gazilerin temel düsturu olmuştu.

• Müslümanlar ve Hıristiyan Bizans İmparatorluğu'nun ilk karşılaşması olan Mûte Seriyyesi, Bizans İmparatorluğu'nun başşehri Konstantiniyye'nin fethine kadar sürecektir mücadelenin de başlangıcı sayılır bir yerde.

• Ordu içerisinde başta amcasının oğlu olmak üzere diğer bazı meşhur kimseler bulunmasına rağmen Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, hepsinin başına kumandan olarak azatlı kölesi Zeyd b. Hârise Hazretleri'ni tayin etmişti. Burada, Cahiliye devrinden kalan bir düşünce olarak, nesebî değerini önemli olmadığına vurgu ve "Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır." mealindeki âyet-i kerîmeye işaret vardır.

*Zimmetinde koma bir habbe zekât,
Ver ki ola mâye-i hayr u berekât.*

Nâbî

*Zekâtta bir dane bile bırakma,
ver ki malında hayır ve bereket mayası olsun.*

BAYRAM NEŞESİ BİR BAŞKA!

Zamanlar, mekânlar deęişse
de çocuklar hiç deęişmiyor.
Aynı neşe, aynı saf ve
masum çehre, fotoęraflarda
karşımıza çıkıyor. 111 yıl
öncesinden bir örnek size.
Yıl 1913. Edirne, Bulgar
işgalinden kurtulmuş.
Selimiye'nin gölgesinde
bayram panayırı kurulmuş.
Çocuklar muhtemelen
sabah erkenden kalkmış,
bayramlıklarını giymiş,
bayram namazından
sonra eş dost akrabaları ile
bayramlaşmış, âdet üzere
topladıkları harçlıklarla
hemen koşmuşlar, kendileri
için kurulan alana. Bayramın
neşesini doyasıya yaşıyorlar.
Bayram, bize verilen bir
hediye. Yetişkinlerin de
bayramın kıymetini bilmesi
dileęiyle...

Fenalıklara Değil İyiliklere Bak

Sevgili Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ile alâkalı Hz. Muâviye (r.a.) şöyle anlattı:

Bir seferde Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.) matarasını taşıyan Hz. Ebu Hüreyre (r.a.) rahatsızlanmıştı. Ben hızlı davranarak hemen Resûlullah'ın abdest aldığı matarayı aldım, hürmetle Resûlullah Efendimiz'in eline su dökmeye başladım. Resûlullah Aleyhisselâm bana bakınca heybetinden başımı eğdim. Sonra Resûlullah (s.a.v.) bana tekrar baktı ve:

“Ey Muâviye (r.a.), eğer Müslümanların işlerini görmek sana verilirse Allâh'tan kork ve adaletle hareket et.” buyurdu. Bundan iyice anladım ki bu iş, benim başıma gelecektir. Abdest suyunu dökmeye devam ettim. Sonra Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) ikinci defa baktı ve: “İyi bil ki benden sonra tüm metimin işlerinin başına geçersin. O vakit geldiğinde sen onların iyiliklerine bak, suçlarına ve fena hallerine bakma.” buyurdu. Bundan dolayı Hz. Muâviye (r.a.), insanlara hep yumuşaklık ve tatlılıkla davranırdı. (İslam Tarihinden Altın Sayfalar, Fazilet Neşriyat)

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Emir Timur'un,
9 Mart 1403'te
Akşehir'de vefat
eden Yıldırım
Bâyezid Han'ın
naaşını Ferruhşah
Mescidi'ne
koydurduğunu;
ancak Yıldırım
Bâyezid'in
Bursa'ya
defnedilmesine
dair vasiyeti
olduğu
anlaşıncaya,
daha sonra oğlu
Musa Çelebi'nin,
naaşını Bursa'ya
naklettirdiğini...

SÖZLERİN ASILLARI

Harikulâde

Arapça, “yırtan” manasındaki “hârik” kelimesi ile “alışılmış şey” manasındaki “âdet” kelimesinin birleşmesiyle “hariku'l-âde” kelimesi oluşmuştur. “Alışıl gelmiş yırtan veya yıkan, âdetin dışında” anlamına gelir. Mükemmel, çok güzel manasına gelen “harika” kelimesi de bu kökten gelir.

SOKAKTA

Meşhur edebiyatçı Abdülhak Hamit, bir gün Beyoğlu'nda kendi adı verilmiş olan bir sokaktan geçerken içini çekerek şöyle demiş: “Aah, ne olurdu; şu sokağa benim adımlı vereceklerine, buradan bana bir ev verselerdi!..”

Danışmak

Murad Hüdavendigâr Han, 1389'da haçlı kuvvetlerine karşı Sofya, Köstendil ve Kratova yoluyla harekete geçti. Sultan, istişare için devlet adamları ve kumandanlardan oluşan savaş meclisini topladı. Önce Evrenoz Bey'e sordu: “Evrenoz! Bu kâfirlerle buluşup, nasıl bir savaş etmek gerekir? Bu işin kolay ne şekilde olur?”

Evrenoz Gazi: “Ey Hüdavendigâr! Ben âciz bir kulum. Benim ne fikrim ne de reyim olur? Süleyman Peygamber Aleyhisselâm'ın yanında karıncanın ne hükmü var ki, söz söylesin. Ordu yenmek ve savaş hâlini bilmek, sultanım hakkında gelmiştir.” diye cevap verdi. Hünkâr:

“Beyler! Gerçi Allah'ın yardımı ile çok savaş ettim ve çok ordu mağlup ettim. Ama onlar bu savaş gibi değildir. Danışmak, Resûlullah Aleyhisselâm'ın sünnetidir. Fikirleri bir araya getirip görüş birliği yapmak, vaciptir.” dedikten sonra Evrenoz'a, “Nice zamandır, seni bu uça tuttum. Bunların ayın ve erkânını tecrübe edip öğrendin. Senin fikrin, diğerleri gibi değildir.” dedi. Bunun üzerine Evrenoz Gazi dua ederek:

“Bu âciz kuluna şöyle hoş gelir: Hak Teala'ya tevekkül edip, erkenden varıp yerin iyisini alalım, düşman sonra gelsin. Acele etmeyelim, savaşa önce düşman başlasın. Çünkü, kâfir toplanıp çoğalır, demirden bir hisar olur, ona karşı zafer kazanmak kolay olmaz. Ama savaşa girip, birbirinden ayrılırsa, onunla savaşmak çok kolaydır. Kulunun bildiği bu kadardır. Geri kalanını sultanım daha iyi bilir.” dedi.

Evrenoz Gazi'nin bu sözleri üzerine hünkâr, “Allah, seni mübarek kılsın.” deyip, “Benim de fikrim bu şekildedir.” diye karşılık verdi.

SALİHLERİN HAYATLARI, BİZLERE EN GÜZEL ÖRNEKTİR.

Salihlerin menkıbelerini öğrenmek, onların hayatlarından ibret almak isteyenler için titizlikle hazırlandı. Okuyanın eserden istifadesini artırmak için ismi geçen zatlar hakkında kısa ve öz malumatlar da eklendi.

yeni

Çamlıca Kitap Mağazalarında ve
camlicakitap.com'da

Kandil Simitleriniz PEKSİMET'ten

Katkısız, **tereyağlı** ve usta ellerde hazırlanan
nefis kandil simitleri sizleri bekliyor.

+90 553 040 99 88

info@hiscatering.com

hiscatering.com